

Рогачко В. О., магістр,
спеціальність 011 «Освітні, педагогічні науки»
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова,
Україна.
Науковий керівник – Вейландс Л. В.-В., канд. пед. наук, доц.,
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова,
Україна

ФОРМИ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО НАВЧАННЯ

Успішне навчання студента у закладі вищої освіти залежить від багатьох факторів, серед яких високий рівень інтелектуального розвитку, широта пізнавальних інтересів, опановування логічними операціями.

Загалом процес навчання у закладі вищої освіти – особливий етап життя кожної молодої людини, під час якого можуть виникнути проблеми, пов'язані з усіма сферами життєдіяльності теперішнього студента.

Серед факторів, що впливають на успішність навчання студентів, ми можемо виділити: адаптація індивіда в групі; складність та значущість навчального матеріалу; сформованість навичок самостійної роботи; методи навчання; здібності, спрямованість, знання, професійна майстерність; ставлення викладача до студентів, предмета, професії загалом [1].

Однією з таких проблем можемо виділити адаптацію, яка являє собою пристосування живого організму до мінливих умов зовнішнього середовища.

Адаптація необхідна для успішного функціонування індивіда в кожній соціальній ролі, вона є основною умовою ефективної діяльності. У цьому полягає позитивне значення адаптації для успішного функціонування індивіда в тій чи іншій соціальній ролі. Адаптація студента проходить протягом майже всього періоду навчання у ЗВО, тому заради полегшення входження вчорашнього абітурієнта до нового для нього середовища та уникнення багатьох проблем у майбутньому було виділено кілька аспектів адаптації до нових умов навчання у закладі вищої освіти.

По-перше, варто виділити формальну адаптацію, що виявляється як пізнавально-інформаційне пристосування студентів до нового соціального середовища, структури вищої школи та навчального змісту, її вимог, своїх прав та обов'язків.

По-друге, варто виділити соціально-психологічну адаптацію, тобто пристосування індивіда до умов взаємодії в середні новій групі, прийняття чи неприйняття правил життя нової для нього соціальної групи, а також створення власного стилю поведінки.

По-третє, маємо виділити професійно-педагогічну адаптацію, пристосування до характеру, змісту та організації навчального процесу, неможливість освоїти весь обсяг інформації, що надходить до студента, можливості напрацювання навичок самостійності в навчальній роботі та засвоєння нових умов майбутньої конкретної трудової діяльності. Серед проблем, що виникають з професійно-педагогічною адаптацією, ми можемо виділити такі: нові форми та правила навчання й оцінювання, вимоги до змісту робіт та новий стиль викладання матеріалу, несформованість або відсутність навичок самостійного навчання, самоконтролю та самоаналізу, різний рівень базових знань студентів, особистість викладача.

Четверте – це дидактична адаптація, що стосується готовності студентів до нових форм і методів навчальної роботи у вищій школі [3].

Протягом навчальної діяльності студент проходить різні етапи адаптації, які ми можемо розділити на роки. Наприклад, під час першого року навчання колишній абітурієнт адаптується до студентського життя, поведінка студента у цей час характеризується конформізмом, тобто пасивне, пристосовницьке прийняття порядків, правил. У період першого року навчання ми можемо спостерігати таке явище, як «криза сподівань». Воно пов'язане із зіткненням сподівань стосовно майбутньої професії та процесу навчання і реальними студентськими буднями.

Другий навчальний рік стає для студентів періодом найбільш напруженої навчальної діяльності. У цей час вони отримують загальну підготовку і формують свої запити та потреби щодо майбутньої професійної діяльності. Процес адаптації до навколишнього середовища здебільшого завершений. Проте ми

можемо також казати, що під час другого року навчання студенти проходять ще одну кризу – «синдром заперечення», під час якої студент може розчаруватися у виборі професії та починає замислюватися про зміну напрямку підготовки чи закладу вищої освіти взагалі.

Третій навчальний рік та «криза професійного самовизначення». На цьому етапі навчання студенти ближче знайомляться з обраною професією під час проходження виробничої практики. Поведінці студентів властивий інтенсивний пошук раціонального розв'язання проблем та форм спеціальної підготовки. Основними причинами кризи стають відсутність у студентів цілеспрямованого формування якостей особистості, необхідних для професійної діяльності, та трансформація під час проходження виробничої практики навчально-професійних навичок у професійну діяльність.

Четвертий рік навчання визначає професійний розвиток особистості студентів, коли вони займаються пошуком місця роботи і плануванням власної кар'єри [2].

Список використаних джерел

1. Мороз О. Г., Падалка О. С., Юрченко В. І. Педагогіка і психологія вищої школи: навчальний посібник. Київ: НПУ, 2003. 267 с.
2. Подоляк Л. Г. Психологія вищої школи. Кіровоград: Карвела, 2008. 352 с.
3. Туркот Т. І. Педагогіка вищої школи. Херсон: Кондор, 2011. 608 с.